

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔-๕๓/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๖ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ (นายสาธิต นครินทร์สาคร และผู้ร้องอื่นอีก ๑๕ ราย)

ศาลแขวงตลิ่งชันมีคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ขธ ๐๒๐๐.๑๒๑/๑๑๕ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า นายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลยในคดีแพ่ง หมายเลขแดงที่ ๖๖๘/๒๕๕๐ ระหว่างนายประจวบ เจริญเฟื่องฟู โจทก์ นายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลย เรื่อง กู้ยืม ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า จำเลย มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ และศาลแพ่งธนบุรีมีคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ขธ ๐๒๑๑/๐๐๑๗๘ ที่ ขธ ๐๒๑๑/๐๐๑๘๐ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ ที่ ขธ ๐๒๑๑/๐๐๑๘๑, ๐๐๑๘๒, ๐๐๑๘๔, ๐๐๑๘๕, ๐๐๑๘๖, ๐๐๑๘๗, ๐๐๑๘๘, ๐๐๑๘๙, ๐๐๑๙๐ ๐๐๑๙๑, ๐๐๑๙๒, ๐๐๒๑๗, ๐๐๒๑๘, ๐๐๒๑๙, ๐๐๒๒๐ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ ที่ ขธ ๐๒๑๑/๕๑๖ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓ และที่ ขธ ๐๒๑๑/๓๕๓๐ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓ เสนอคำร้องซึ่งมีปัญหาข้อกฎหมายอย่างเดียวกันให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยด้วย

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. ผู้ร้อง

๑.๑ ผู้ร้อง/นายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลยในคดีของศาลแขวงตลิ่งชัน หมายเลขแดงที่ ๖๖๘/๒๕๕๐ ระหว่างนายประจวบ เจริญเฟื่องฟู โจทก์ และนายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลย ถูกโจทก์ นำคดีฟ้องศาล และศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ร้องใช้เงินตามคำพิพากษา ต่อมา มีการบังคับคดีโดยหักเงินเดือน เงินบำเหน็จ และเงินโบนัสตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นระยะเวลานานหลายปี เมื่อบริษัท สุรามหาราษฎร์ จำกัด ซึ่งเป็นนายจ้างจะต้องจ่ายเงินชดเชย บำเหน็จ และโบนัส แก่ผู้ร้องภายในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ ผู้ร้องจึงมีคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีและศาลเพื่อขอให้ดำเนินการกำหนดเงิน ค่าชดเชยที่อายัดใหม่ และให้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยอ้างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๓๐ เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) กำหนดแตกต่างกัน ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า ไม่เป็นธรรม เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๒ (๒) ให้เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัดของข้าราชการ หรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์

หรือบำนาญที่รัฐบาลจ่ายให้แก่คู่สมรส หรือญาติที่ยังมีอยู่ของบุคคลเหล่านั้น มิให้อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี คือ กฎหมายให้ความสำคัญแก่สภาพการดำรงชีพของครอบครัวเป็นสำคัญ จึงไม่ยอมให้เงินส่วนนี้อยู่ในข่ายของการบังคับคดี ผู้ร้องต้องการให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลยพินิจ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการพิจารณาคดีให้มีความเป็นธรรม ไม่ให้เลิกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

๑.๑.๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ (๓) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

๑.๑.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๓ (๓) น่าจะไม่อยู่ในข่ายของการบังคับคดีเช่นเดียวกับมาตรา ๒๘๓ (๒) ด้วย

๑.๑.๓ ศาลและเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจอายัดเงินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๓ หรือไม่

๑.๒ ผู้ร้อง/นายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๒๗๖๕/๒๕๓๕ ระหว่างนายณรงค์ชัย ตระกูลสุขสันต์ โจทก์ และนายสาธิต นครินทร์สาคร กับพวก จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๓ ผู้ร้อง/นายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลยที่ ๒ ในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๗๖๗/๒๕๔๐ ระหว่างนางพรทิพย์ พิมลรัตน์ โจทก์ และนางบุญช่วย กิมยา กับพวก จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๔ ผู้ร้อง/นายสาธิต นครินทร์สาคร จำเลยที่ ๒ ในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๗๘๐/๒๕๔๐ ระหว่างนายภาค ธนาพงษ์ธรรม โจทก์ และนางบุญช่วย กิมยา กับพวก จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๕ ผู้ร้อง/นางสุน ไตรเลิศ จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๒๕๐/๒๕๓๕ ระหว่างนางเตือนใจ ตริวิเชียร โจทก์ และนางสุน ไตรเลิศ จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๖ ผู้ร้อง/นางสุน ไตรเลิศ จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๗๔/๒๕๔๐ ระหว่างนายภาค ธนาพงษ์ธรรม โจทก์ และนางสุน ไตรเลิศ กับพวก จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๗ ผู้ร้อง/นางสุน ไตรเลิศ จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๑๕๕๕/๒๕๔๑ ระหว่างนายชัชชัย คณิงเหตุ โจทก์ และนางสุน ไตรเลิศ จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๘ ผู้ร้อง/นายบรรจง ศรีกาหลง จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๗๕๕๕/๒๕๓๕ ระหว่างนายวันชัย วัชรมงคล โจทก์ และนายบรรจง ศรีกาหลง จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๕ ผู้ร้อง/นายบรรจง ศรีกาหลง จำเลย ในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๑๘๑๑/๒๕๕๑ ระหว่างนางมาลี พิทักษ์เสนห์ โจทก์ และนายบรรจง ศรีกาหลง จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๐ ผู้ร้อง/นายบรรจง ศรีกาหลง จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๑๐๖๓/๒๕๕๑ ระหว่างนางสาวชูศรี วัชยัม โจทก์ และนายบรรจง ศรีกาหลง จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๑ ผู้ร้อง/นางวิมล แก่นแก้ว จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๘๓๐/๒๕๕๐ ระหว่างนางสุวารี ประดับทอง โจทก์ และนางวิมล แก่นแก้ว จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๒ ผู้ร้อง/นางวิมล แก่นแก้ว จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๗๖๘๘/๒๕๕๐ ระหว่างนายวันชัย วัชรมงคล โจทก์ และนางวิมล แก่นแก้ว จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๓ ผู้ร้อง/นางวิมล แก่นแก้ว จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๘๒๑๖/๒๕๕๐ ระหว่างนายภาค ธนาพงษ์ธรรม โจทก์ และนางวิมล แก่นแก้ว จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๔ ผู้ร้อง/นายนิมิตร กุลละวณิชย์ จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๑๖๑/๒๕๓๖ ระหว่างนางเตือนใจ ตริวิเชียร โจทก์ และนายนิมิตร กุลละวณิชย์ จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๕ ผู้ร้อง/นายนิมิตร กุลละวณิชย์ จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๕๑๓๔/๒๕๓๘ ระหว่างนางสุภาภรณ์ คณิงเหตุ โจทก์ และนายนิมิตร กุลละวณิชย์ จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๖ ผู้ร้อง/นายสมเจตต์ แสงคุ้มภัย จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๖๑๒/๒๕๓๕ ระหว่างนายชัชชัย คณิงเหตุ โจทก์ และนายสมเจตต์ แสงคุ้มภัย จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๗ ผู้ร้อง/นางวันดี ชะเอมเทศ จำเลยที่ ๒ ในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๐๑/๒๕๔๒ ระหว่างนายนาท ธนาพงษ์ธรรม โจทก์ และนางละม่อม วงศ์สุวรรณ กับพวก จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๘ ผู้ร้อง/นายพงษ์ชาย พรชื่น และนายสมปอง คำหอมริน จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๑๔๓๔/๒๕๔๒ ระหว่างนางเตือนใจ ตรีวิเชียร โจทก์ และนายพงษ์ชาย พรชื่น กับพวก จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๑๙ ผู้ร้อง/นายมานพ ไตรมนตรี จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๓๗๘๘/๒๕๔๒ ระหว่างนายวันชัย วัชรเมงคผล โจทก์ และนายมานพ ไตรมนตรี จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๑.๒๐ ผู้ร้อง/นายหนูจันทร์ แก้วเกิน จำเลยในคดีศาลแพ่งธนบุรี หมายเลขแดงที่ ๔๘๓๘/๒๕๔๒ ระหว่างนายวันชัย วัชรเมงคผล โจทก์ และนายหนูจันทร์ แก้วเกิน จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นอย่างเดียวกันกับที่กล่าวใน ๑.๑

๒. ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๒ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ฐานะยศศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย”

๒.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๒ บุคคลย่อมมีฐานะเสมอกันตามกฎหมาย ฐานะยศศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย”

๒.๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๑ บุคคลย่อมมีฐานะเสมอกันตามกฎหมาย ฐานะยศศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย”

๒.๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ฐานะยศศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี โดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย”

๒.๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ฐานะันดรศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี โดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย”

๒.๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

๒.๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๓ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

๒.๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

๒.๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

๒.๑๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

นอกจากนี้ ยังมีมาตรา ๕๓ ว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มาตรา ๕๔ ว่าด้วยบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ มาตรา ๘๐ ว่าด้วยการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริม

ความเสมอภาคของหญิงและชาย และมาตรา ๘๖ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ
คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และการประกันสังคม
รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

๒.๑๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ และ ๒ เป็นกฎหมายซึ่งประกาศ
ใช้พร้อมกับพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ และ ๒
ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕๗ บุริมสิทธิในมูลค่าจ้างเสมียนหรือคนใช้เพื่อการทำงานที่ได้ทำให้แก่ลูกหนี้
ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสี่เดือน แต่ไม่ให้เกินสามร้อยบาทต่อเสมียน หรือคนใช้คนหนึ่งๆ
บุริมสิทธิในมูลค่าจ้างคนงานนั้น ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสองเดือน แต่ไม่ให้เกิน
ร้อยห้าสิบบาทต่อคนงานคนหนึ่งๆ”

ต่อมา แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐
แล้ว เป็น

“มาตรา ๒๕๗ บุริมสิทธิในวงเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเพื่อการทำงานที่ได้ทำให้แก่ลูกหนี้
ซึ่งเป็นนายจ้างนั้น ให้ใช้สำหรับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ
และเงินอื่นใดที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเพื่อการทำงานที่ได้ทำให้นับถอยหลังขึ้นไปสี่เดือนแต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน
หนึ่งแสนบาทต่อลูกจ้างคนหนึ่ง”

๒.๑๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นกฎหมายซึ่งประกาศใช้พร้อมกับ
พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และใช้บังคับตั้งแต่
วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๘๖ สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบ
แห่งการบังคับคดี

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้และเงินรายได้เป็นคราวๆ อันบุคคลภายนอก
ได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนไม่เกินกว่าเดือนละสี่สิบบาท

(๒) เงินเดือน บำนาญ บำเหน็จและเบี้ยหวัดของข้าราชการ หรือคนงานของรัฐบาลและ
บำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่ญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(๓) ค่าชดใช้ ค่าจ้าง และบำนาญของเสมียน คนงาน หรือคนใช้อื่นๆ นอกจากที่กล่าวในอนุมาตรา (๒) แต่ถ้าค่าจ้างและบำนาญนั้นเกินกว่าเดือนละสี่สิบบาท ส่วนที่เกินนั้น ถ้ามิได้มีการกฎหมายพิเศษบังคับไว้ประการใดแล้ว ให้อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีได้ จนถึงจำนวนที่ศาลจะกำหนดตามที่เห็นสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องๆ ไป”

ต่อมา แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็น

“มาตรา ๒๘๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้และเงินรายได้เป็นคราวๆ อันบุคคลภายนอกได้ยกให้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(๒) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จและเบี้ยหวัดของข้าราชการ หรือลูกจ้างของรัฐบาลและเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่คู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกัน ของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ใน (๒) ที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้นเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร

(๔) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่น เป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายตามที่ศาลเห็นสมควร

ในการกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ให้ศาลกำหนดให้ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และจำนวนบุพการี และผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย”

และต่อมา พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งประกาศใช้ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ แล้ว ให้เพิ่มวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ดังนี้

“ในกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจออกคำสั่งอายัดตามมาตรา ๓๑๑ วรรคสอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) (๓) และ (๔) และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่การกำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) โดยอนุโลม แต่ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่เห็นด้วยกับจำนวนเงินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการกำหนดจำนวนเงินเช่นว่านั้น เพื่อขอให้ศาลกำหนดจำนวนเงินใหม่ได้

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการดำรงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนแปลงไป บุคคลตามวรรคสาม จะยื่นคำร้องให้ศาล หรือเจ้าพนักงานบังคับคดี แล้วแต่กรณี กำหนดจำนวนเงินตาม (๑) และ (๓) ใหม่ก็ได้

คำสั่งของศาลที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนเงินตามมาตรา นี้ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

๒.๑๓ ความคิดในเรื่องแรงงานและสวัสดิการสังคมได้เริ่มพัฒนาหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ดังจะเห็นได้ว่า มีกฎหมายว่าด้วยรัฐวิสาหกิจครั้งแรก คือ พระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๕๔ ต่อมา จึงมีกฎหมายว่าด้วยรัฐวิสาหกิจอื่นเกิดตามมาอีกหลายสิบฉบับ และกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและแรงงาน คือ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๔๕๗ พระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๕๕ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมและปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวในเวลาต่อมาเป็นลำดับ

๒.๑๔ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

“ค่าชดเชย” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้าง นอกเหนือจากเงินประเภทอื่น ซึ่งนายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้าง

“ค่าชดเชยพิเศษ” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลง เพราะมีเหตุกรณีพิเศษที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

มาตรา ๑๑๘ ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งเลิกจ้าง ดังต่อไปนี้

๑ล๑

การเลิกจ้างตามมาตรา นี้ หมายความว่า การกระทำใดที่นายจ้างไม่ให้อุปการะทำงานต่อไปและไม่จ่ายค่าจ้างให้ ไม่ว่าจะเป็เพราะเหตุสิ้นสุดสัญญาจ้างหรือเหตุอื่นใด และหมายความรวมถึงกรณีที่ลูกจ้างไม่ได้ทำงาน และไม่ได้รับค่าจ้างเพราะเหตุที่นายจ้างไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไป”

โดยที่คำร้องเหล่านี้มีปัญหาข้อกฎหมายอย่างเดียวกัน และข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับ มีเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องเหล่านี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก สมควรรวมทำ คำวินิจฉัยได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- (๑) - รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๕ มาตรา ๑๒
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๕ มาตรา ๑๒
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๒ มาตรา ๒๓
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๑ มาตรา ๒๕
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๓ มาตรา ๒๓
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ มาตรา ๒๓
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) ๒๕๓๘ มาตรา ๒๕
 - รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙

มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๖๔ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๒๖๔

- (๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๕๗
 (๓) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๒๘๖
 (๔) พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘
 (๕) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๑๘
 (๖) ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๖)

ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๐ ข้อ ๓

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องเหล่านี้ หรือไม่
 ๒. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีของผู้ร้อง ตามมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง (๕) และ

มาตรา ๑๕๘ (๑) เนื่องจากผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัตินั้นต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เพราะขัดต่อมาตรา ๓๐ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น และผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความได้ขอให้ศาลยุติธรรมส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้

ปัญหาที่สอง พิจารณาแล้ว

(๑) เห็นว่า ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้ แต่เพื่อมนุษยธรรม เจ้าหนี้จะต้องเสียเงินได้สำหรับให้ลูกหนี้และครอบครัวมีไว้ใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพตามสมควร

(๒) เนื่องจากปรากฏว่า

(๒.๑) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ และ ๒ เป็นกฎหมายซึ่งใช้บังคับพร้อมกับ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ และ ๒ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ คือ ให้ใช้บังคับตั้งแต่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ มาตรา ๒๕๗ บัญญัติว่า บุริมสิทธิในมูลค่าจ้างเสมียนหรือคนใช้ ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสี่เดือน แต่ไม่ให้เกินสามร้อยบาทต่อคน ถ้าเป็นคนงาน ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสองเดือน แต่ไม่ให้เกินร้อยห้าสิบบาทต่อคน แต่เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ แล้ว จึงมีการแก้ไขบทบัญญัติมาตรานี้เป็นให้ใช้สำหรับค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ สี่เดือน แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกินกว่าหนึ่งแสนบาทต่อคน คือ เพิ่มจำนวนเงินสูงขึ้น เมื่อคำนึงถึงค่าของเงิน ตลอดจนฐานะและความเป็นอยู่ของลูกจ้าง คนใช้ คนงาน และภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และเพิ่มประเภทเงินที่นายจ้างให้แก่ลูกจ้าง เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยแรงงาน และภาวะการณ์แรงงานปัจจุบัน

(๒.๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นกฎหมายซึ่งใช้บังคับพร้อมกับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ และใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๘ มาตรา ๒๘๖ แบ่งลูกหนี้ออกเป็นบุคคล ๒ กลุ่ม คือ ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลกลุ่มหนึ่ง และพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงานของเอกชนอีกกลุ่มหนึ่ง ถ้าบุคคลดังกล่าวเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ และเบี้ยหวัด ของข้าราชการ หรือลูกจ้างของรัฐบาล และเงินสงเคราะห์หรือบำนาญที่รัฐบาลได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น ไม่อยู่ในความรับผิดชอบการบังคับคดี ส่วนเงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดเชยเงินสงเคราะห์ หรือเงินรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงานของเอกชนที่นายจ้างจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น เพียงเท่าจำนวน

ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จำนวนบุพการี และผู้สืบสันดานของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา จึงจะไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ มีการแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของมาตราอื่นอีก แต่มิได้แก้ไขให้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

(๒.๓) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นภายหลัง ที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ แล้ว อาจเทียบเคียงกันได้กับกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพราะเป็นกฎหมายที่นายจ้างจะต้องจ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้าง เมื่อสิ้นสุด สัญญาจ้าง หรือเหตุอื่นใด รวมถึงกรณีที่ลูกจ้างไม่ได้ทำงาน และไม่ได้รับค่าจ้างเพราะเหตุที่นายจ้าง ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไป

พิจารณาแล้ว เห็นว่า กลุ่มข้าราชการและลูกจ้างของรัฐบาลได้รับเงินเดือน โดยกฎหมาย กำหนดให้เงินเหล่านี้ทั้งหมดไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี บทบัญญัตินี้มีมาตั้งแต่เมื่อสมัย ที่ถือว่าข้าราชการเป็นอภิสิทธิ์ชน มีรายได้สูงกว่าสามัญชนทั่วไป จนมีคำกล่าวที่ว่า “สิบพ่อค้าไม่เท่า พระยาเลี้ยง” และข้าราชการซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับความคุ้มครอง และใช้มาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๘ ทั้งๆ ที่ในขณะนั้นมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๕๓๕ บัญญัติว่า “มาตรา ๑๒ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ฐานะดรศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย” แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว มิได้นำมาตรานี้มาใช้บังคับอย่างจริงจัง ส่วนกลุ่มพนักงาน ลูกจ้าง และคนงาน ของเอกชนซึ่งได้รับเงินเดือนกลับให้ศาลเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ต่อมา ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงขยายความต่อไปว่า จำนวนเงินที่ศาลกำหนดต้องไม่น้อยกว่าอัตราเงินเดือน ขั้นต่ำสุดของข้าราชการพลเรือนในขณะนั้น ซึ่งดูประหนึ่งว่าเป็นการคุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษา แท้ที่จริงแล้วเป็นจำนวนเงินที่น้อยมาก คือ เพียง ๕๐๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราเงินเดือนขั้นต่ำสุด ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และ ๔,๑๐๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราเงินเดือน ขั้นต่ำสุด ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ และวันละ ๑๖๒ บาท ซึ่งเป็นค่าจ้างขั้นต่ำในปัจจุบัน ในกรุงเทพมหานคร ตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๐ ข้อ ๓ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะทางครอบครัวของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา จำนวนบุพการี และผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาดัง

เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ โดยบัญญัติว่า “มาตรา ๓๐ การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างใน สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ... จะกระทำมิได้” ประกอบกับ “มาตรา ๖๔ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงาน หรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ” ดังนั้น การให้ศาลเป็นผู้กำหนดเงินเดือน ของกลุ่มพนักงาน ลูกจ้าง และคนงานของเอกชนเป็นเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี เมื่อเปรียบเทียบกับ การที่กฎหมายกำหนดให้เงินเดือน ของกลุ่มข้าราชการ และลูกจ้างของรัฐบาลไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ย่อมเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในสถานะของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง (๓) ในส่วนที่มีข้อความว่า “เป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร” วรรคสองในส่วนที่มีข้อความว่า “และ (๓)” วรรคสามในส่วนที่มีข้อความว่า “(๓)” และ “และ (๓)” รวม ๒ แห่ง วรรคสี่ ในส่วนที่มีข้อความว่า “และ (๓)” ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ